

Yrityskaupan hyväksyminen: Elvera Oy, Järvi-Suomen Energia Oy, Lappeenrannan Energiaverkot Oy, Kymenlaakson Sähköverkko Oy / Enerva Oy

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV") on 20.3.2019 ilmoitettu järjestely, jossa Elvera Oy, Järvi-Suomen Energia Oy, Lappeenrannan Energiaverkot Oy ja Kymenlaakson Sähköverkko Oy (yhdessä "ilmoitusvelvolliset") perustavat yhteisyritys Enerva Oy:n.

1 Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta

Järvi-Suomen Energia Oy on Suur-Savon Sähkö Oy -konserniin kuuluva verkkoyhtiö. Yhtiö harjoittaa sähkömarkkinalain mukaista sähköverkkotoimintaa Energiaviraston myöntämän sähköverkkoluvan mukaisella vastuualueellaan, valtaosin Etelä- ja Itä-Savon alueella.

Lappeenrannan Energiaverkot Oy on Lappeenrannan Energia Oy -konserniin kuuluva verkkoyhtiö. Yhtiö harjoittaa sähkömarkkinalain mukaista sähköverkkotoimintaa sähköverkkoluvan mukaisella vastuualueellaan, pääasiallisesti Lappeenrannan kaupungin alueella. Yhtiö toimii myös kaukolämmön, veden ja maakaasun jakelutoiminnassa.

Kymenlaakson Sähköverkko Oy on Kymenlaakson Sähköverkko Oy -konserniin kuuluva verkkoyhtiö. Yhtiö harjoittaa sähkömarkkinalain mukaista sähköverkkotoimintaa sähköverkkoluvan mukaisella vastuualueellaan Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Päijät-Hämeessä sekä Uudellamaalla.

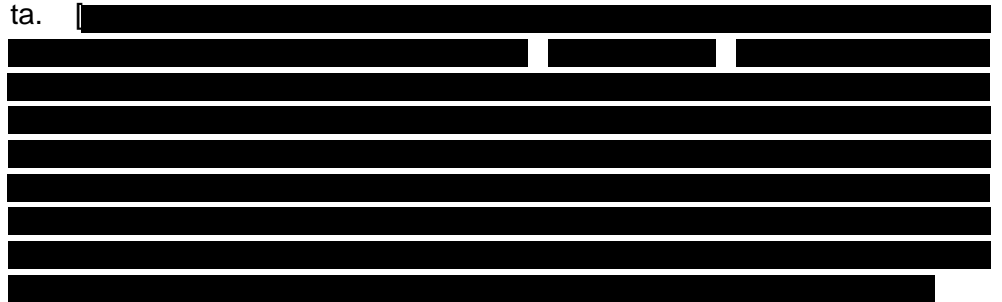
Elvera Oy on edellä mainittujen verkkoyhtiöiden emoyhtiöiden omistama yhteisyritys. Yhtiö harjoittaa energia- ja vesihuoltoon, yhdyskuntatekniseen huoltoon, tietoliikenteeseen ja niihin verrattaviin toimintoihin liittyviä myynti-, asennus-, huolto-, maanrakennus- sekä muita liike- ja palvelutoimintoja. Elvera Oy tarjoaa palveluitaan koko Suomen alueella.

2 Yrityskaupan kuvaus

Enerva Oy (jatkossa "yhteisyritys") tulee ilmoitusvelvollisten mukaan tarjoamaan verkkoliiketoimintaa (ml. sähkö-, kaukolämpö-, vesi-, ja televerkot) harjoittaville toimijoille verkon valvontaan ja kunnossapitoon liittyviä opeointipalveluja. Yhteisyrityksellä tulee ilmoitusvelvollisten mukaan olemaan oma, käytön- ja kunnossapidon asiantuntijoista koostuva organisaatio. Yhteisyrityksen toimintaa johdetaan erillisestä, Mikkelissä sijaitsevasta valvomosta. Ilmoitusvelvollisten mukaan yhteisyrityksen liiketoiminta kohdistuu käynnistämävaiheessa käytännössä omistajaosakkaisiin sopimusperusteisesti, mutta käynnistämävaiheen päätyttyä yhteisyritys pyrkii aktiivisesti

laajentamaan liiketoimintaansa ulkopuolisiin asiakkaisiin. Ilmoitusvelvollisten mukaan osapuolten emoyhtiöiden harjoittamaa sähkönnmyyntiä ja -tuotantoa sekä kaukolämpö- ja vesiliiketoimintaa ei siirretä yrityskaupassa perustettavaan yhteisyritykseen.

Ilmoitusvelvollisten mukaan järjestelyllä haetaan tehokkuusetuja ja laajempaa resurssipohjaa, kun osakasyhtiöiden päällekkäisiä järjestelmiä pystytään järjestelyllä osin yhdistämään ja valvontaa hoitamaan yhdestä paikasta.

3 Osapuolten arvio relevanteista markkinoista, markkinoiden koosta ja osapuolten markkinaosuuksista

Ilmoitusvelvollisten mukaan perustajaverkkoyhtiöiden kannalta relevantit markkinat käsittävät sähkön jakelun jakeluverkossa ja suurjännitteisessä jakeluverkossa. Toiminta on luvanvaraista. Markkina on alueellinen ja rajautuu kunkin verkkoyhtiön Energiaviraston määräämälle vastuualueelle. Sähkömarkkinalain mukaisesti jakeluverkon vastuualueet eivät voi olla päällekkäisiä. Kullakin osapuolella on omalla toimialueellaan 100 %:in markkinaosuus. Sähkönjakeluverkkoja ei siirretä perustettavaan yhteisyritykseen.

Yrityskauppaan liittyvät ilmoitusvelvollisten mukaan lisäksi seuraavat palvelut ja markkinasegmentit, joilla yrityskaupan osapuolten markkinaosuudet eivät ylitä yrityskauppojen ilmoitusvelvollisuudesta annetun asetuksen (1012/2011) liitteessä edellytettyä 15 %:n markkinaosuutta:

- i. *Verkon rakennuksen ja huollon markkinat.* Yrityskauppaan liittyy ilmoittajien näkemyksen mukaan verkon rakennuksen ja huollon markkinat, joilla Elvera Oy toimii. Markkinat ovat ilmoittajien näkemyksen mukaan valtakunnalliset. Kokonaismarkkina on vuonna 2018 ollut ilmoittajien arvion mukaan noin [1—1,2] miljardia euroa, josta Elvera Oy:n markkinaosuus on ollut noin [5—10] %.
- ii. *Sähköverkon valvomopalvelut.* Yrityskauppaan liittyy ilmoittajien mukaan lisäksi sähköverkon valvomopalvelut, jotka siirtyvät yhteisyritykseen. Sähkökäyttöpaikat ja jakeluinfrastruktuuri muodostavat ilmoittajien mukaan kansallisen sähköverkkotoiminnan kokonaismarkkinan, jonka alasegmenttinä voidaan tunnistaa erillisenä markkinana valvomopalvelut. Valvomopalveluiden markkinoiden osalta

ilmoitusvelvolliset tunnistavat mm. seuraavat palvelut, joita yhteisyritys tulee tarjoamaan: ympärivuorokautisesti tarjottava sähköverkon valvonta, päivittäiskäyttö, häiriöselvitykset, vikailmoitusten vastaanotto, tekninen asiakaspalvelu, käyttötoiminnan ohjeistukset, käyttötoiminnassa tarvittavien järjestelmien ylläpito ja kehitys sekä vianpaikannus. Markkina on ilmoittajien arvion mukaan valtakunnallinen. Sähköverkon valvomopalveluiden kokonaismarkkina on vuonna 2018 ollut ilmoittajien arvion mukaan noin [30—40] miljoonaa euroa, josta yhteisyrityksen odotettavissa oleva markkinaosuus on noin [5—10] %.

- iii. *Sähköverkon häiriö- ja vikatilanteiden estämiseen liittyvät kunnossapitopalvelut.* Yrityskauppaan liittyvät ilmoittajien mukaan myös sähköverkon kunnossapitopalvelut, jotka siirtyvät yhteisyritykseen. Ilmoittajien näkemyksen mukaan relevantti kokonaismarkkina on käytännössä valtakunnallinen sähköverkon urakointi- ja kunnossapitomarkkina, jonka alasegmenttinä voidaan tunnistaa yhteisyrityksen tarjoamat, häiriö- ja vikatilanteiden hoitoon ja estämiseen liittyvät kunnossapitopalvelut.¹ Kunnossapitopalveluiden osalta ilmoitusvelvolliset tunnistavat mm. seuraavia palveluita, joita yhteisyritys tulee tarjoamaan: verkoston kuntotarkastukset, kunnossapidon suunnittelu, kunnossapitotöiden toteuttaminen ja maadoitusmittaukset. Markkina on ilmoittajien arvion mukaan valtakunnallinen. Sähköverkon häiriö- ja vikatilanteiden estämiseen liittyvän kunnossapidon kokonaismarkkina on ilmoittajien arvion mukaan ollut vuonna 2018 noin [60—70] miljoonaa euroa, josta yhteisyrityksen odotettavissa oleva markkinaosuus on noin [5—10] %.

KKV on edellä esitetyn perusteella tarkastellut järjestelyn mahdollisia vaikutuksia sähköverkon valvomopalveluiden sekä häiriö- ja vikatilanteiden estämiseen liittyvien kunnossapitopalveluiden markkinoilla, huomioiden erikseen verkkoyhtiöiden sisäisesti tuottamat palvelut ja ulkoistettujen palveluiden markkinat. Markkinamäärittely on kuitenkin voitu jättää avoimeksi, koska jäljempänä ilmenevin perustein kyseessä olevan yritysjärjestelyn ei ole katsottu estävän kilpailua olennaisesti Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

4 Osapuolten arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

Ilmoitusvelvollisten näkemyksen mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailuongelmia millään edellä kuvatulla markkinasegmentillä. Perustajayhtiöiden toiminta ei ole lähtökohtaisesti päällekkäistä, eikä yhteisyrityksen perustamisella ole vaikutusta jakeluverkkoihin, sillä niitä ei siirretä yhteisyritykseen. Elvera Oy suorittaa verkkoyhtiöille kunnossapidon fyysistä toteu-

¹ Ilmoitusvelvollisten näkemyksen mukaan kunnossapidon markkina on mahdollista jakaa edelleen alasegmentteihin siten, että suunnittelua ja kartoitusta, riskiarviota ja toteutusta tarkasteltaisiin erillisinä hyödykemarkkinoina, mutta nyt käsiteltävän yrityskaupan luonne huomioiden edelleen segmentointi ei ole tarkoituksenmukaista.

tusta, mutta tarjoaa myös joitain toteutukseen ja kartoitukseen liittyviä palveluita, joiden osalta Elvera Oy:llä ja yhteisyrityksellä on ilmoitusvelvollisten mukaan vähäisessä määrin päällekkäisyyksiä. Sähköverkon kunnossapitopalveluiden markkinoilla toimii ilmoitusvelvollisten mukaan useita yhteisyritystä suurempia toimijoita, kuten Eltel Networks Oy, Voimatel, Oy, Empower PN Oy sekä Relacom Finland Oy. Valvomopalveluiden markkinalla toimivat puolestaan ainakin Empower IM Oy ja Sata-Pirkan Sähkö Oy. Sähköverkkotoimijat voivat ilmoitusvelvollisten mukaan toteuttaa sähköverkon valvomo- ja kunnossapitopalvelut aina myös itse ns. in-house tuotantona.

Yhteisyrityksellä perustetaan ilmoitusvelvollisten mukaan tehokas yksikkö, joka hyödyttää loppukäyttäjää parantuneen toimitusvarmuuden ja mahdollisimman häiriöttömän sähkönjakelun kautta. Ilmoitusvelvollisten näkemyksen mukaan yhteisyritys tarjoaa uusia vaihtoehtoja sekä olemassa oleville verkkoyhtiöille että mahdollisille uusille palveluntuottajille. Etenkin valvomopalveluiden osalta markkinalle tulee uusi kilpailija, jonka seurauksena asiakkaiden vaihtoehdot lisääntyvät.

5 KKV:n arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

Viraston markkinakuulemisessa on tuotu esiin, että perustettavan yhtiön kaltaisia suurempia toimintayksiköitä pidetään tehokkuuden kannalta sinänsä järkevinä ja järjestelyä voidaan pitää pitkällä tähtäimellä lähtökohtaisesti markkinoiden toimintaa edistävänä, koska toimintoja siirtyy pois reguloidun monopoliliiketoiminnan alta. Usean lausunnonantajan mukaan järjestely tuottaa positiivisia markkinavaikutuksia kuitenkin edellyttäen, että palveluita tarjotaan avoimesti, markkinaehtoisesti ja tasapuolisesti kaikille asiakkaille sekä varmistutaan siitä, että yhteisyritys ei pääsee hyödyntämään monopoliliiketoiminnassa kerrytettyä pääomaa kilpailuasetelmaa vääristävällä tavalla. Virastolle on myös esitetty, että valvomopalveluiden markkinoille syntyy järjestelyn seurauksena suuri maantieteellinen alue, jonne yhteisyrityksen kilpailijoilla ei ole alkuvaiheessa käytännössä lainkaan pääsyä.

Kilpailuvaikutusten arvioinnissa on keskeistä tarkastella sitä, miten yrityskauppa muuttaa markkinan rakennetta. Yhteisyrityksen korkea alueellinen markkinaosuus valvomopalveluissa johtuu siitä, että perustajayhtiöillä on monopoliasema toimialueillaan ja valvomopalvelut on aikaisemmin toteutettu perustajaverkkoyhtiöiden sisäisenä toimintana. Yhteisyritys ei siten johda markkinoiden keskittymiseen aikaisempaan tilanteeseen verrattuna. Myöskään huolet, jotka liittyvät yhteisyrityksen tulevan toiminnan avoimuuteen ja markkinaehtoisuuteen, eivät ole seurausta yrityskaupan aikaansaamasta muutoksesta markkinan rakenteessa eivätkä viittaa siihen, että kilpailu markkinalla olennaisesti estyisi yrityskaupan seurauksena.

Yhteisyritys tulee tarjoamaan palveluitaan uutena toimijana sähköverkon ulkoistettujen valvomopalveluiden ja kunnossapitopalveluiden markkinoilla, minkä voidaan katsoa lähtökohtaisesti lisäävän kilpailua kyseisillä markki-

noilla. Ilmoitusvelvolliset ovat edellä kuvatusti esittäneet, että järjestelyllä saavutettavat hyödyt eivät olisi saavutettavissa erillisesti perustettavilla yksiköillä.

Edellä mainitun perusteella ja kun otetaan huomioon, että sähköjakelutoimintaa ei siirretä perustettavaan yhteisyritykseen sekä Elvera Oy:n ja perustettavan yhteisyrityksen toimintojen vähäinen päällekkäisyys, Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

6 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Elvera Oy, Järvi-Suomen Energia Oy, Lappeenrannan Energiaverkot Oy ja Kymenlaakson Sähköverkko Oy perustavat yhteisyritys Enerva Oy:n.

7 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

8 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

9 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa asiantuntija Jenna Huttu, puhelin 029 505 3576, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja Timo Mattila

Asiantuntija Jenna Huttu

Päätös
Dnro KKV/273/14.00.10/2019
Julkinen versio
23.4.2019

6 (6)